

Sygn. akt IV CSK 798/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa W. S. i H. S.
przeciwko S. D.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z dnia 29 lipca 2014 r., sygn. akt I ACa 353/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany S. D. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 lipca 2014 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 21 listopada 2013 r., w którym ustalono nieważność umowy sprzedaży zawartej w dniu 20 października 2010 r. między powodami – W. i H. S. – a pozwanym, dotyczącej nieruchomości położonej J.(gmina H.).

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację jej wskazanych funkcji. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany oparł na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wskazując na występowanie w sprawie dwóch następujących zagadnień prawnych:

1. Czy dopuszczalne jest, na podstawie art. 58 § 2 k.c., stwierdzenie nieważności czynności prawnej, z uwagi na sprzeczność czynności z zasadami współżycia społecznego, w postaci rażącej nieekwiwalentności świadczeń, w sytuacji, w której strony dokonały kwestionowanej czynności prawnej świadomie co do jej treści, w tym ceny, w formie aktu notarialnego, bez przymusu oraz błędu;
2. Czy ustalenie przez sąd „rażącej dysproporcji świadczeń” w kontekście art. 58 § 2 k.c., może być oparte wyłącznie na odniesieniu ceny, uzgodnionej przez strony, do wartości rynkowej, określonej na podstawie opinii biegłego sądowego, bez wnikliwego badania wszelkich obiektywnych i subiektywnych (związanych z konkretną stroną) zjawisk ekonomicznych i społecznych, jakie dotyczyły stron oraz przedmiotu umowy w trakcie jej zawierania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencki. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności, uzasadniających przyjęcie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Wywód

przedstawiony przez pozwanego nie odpowiada powyższym wymaganiom. Po pierwsze brak w nim jednoznacznie sformułowanego zagadnienia o charakterze prawnym, które powinien rozwiązać Sąd Najwyższy. Problematykę, w której skarżący dopatruje się zagadnienia prawnego ujęto natomiast w postaci kazuistycznych pytań rozstrzygnięcia, na które Sąd Najwyższy mógłby jedynie udzielić odpowiedzi „tak” lub „nie”. Przedstawione pytania mają przez to charakter jednostkowy, odnoszący się do realiów konkretnego przypadku, brakuje im wymiaru uniwersalnego, co powoduje, że kryteria dotyczące interesu publicznego w przyjęciu skargi kasacyjnej nie zostały spełnione. Ponadto zagadnienia stanowią próbę polemiki z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w sprawie, co jest niedopuszczalne na mocy art. 398³ § 3 k.p.c. Istotą problemu na gruncie ustalonego stanu faktycznego nie była bowiem jakakolwiek zasada generalna (w uzasadnieniu wyroku Sąd nie przychylił się do żadnego z członów alternatywy sformułowanej przez skarżącego), lecz ocena okoliczności konkretnego przypadku.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.